

om śrī paramātmāne namaḥ. atha aṣṭādaśodhyāyaḥ. mokṣasaṁnyāsayogaḥ.

arjuna uvāca saṁnyāsasya mahābāho tattvamicchāmi veditum tyāgasya ca hr̥ṣīkeśa pṛthakkeśiniśūdāna	1	na hi dehabhṛtā śakyam tyaktuṁ karmānyaśeṣataḥ yastu karmaphalatyāgī sa tyāgītyabhidhīyate	11
śrībhagavānuvāca kāmyānāṁ karmaṇāṁ nyāsam saṁnyāsaṁ kavayo viduḥ sarvakarmaphalatyāgam prāhustyāgaṁ vicakṣaṇāḥ	2	aniṣṭamiṣṭaṁ miśraṁ ca trividhaṁ karmaṇaḥ phalam bhavatyatyāgināṁ pretya na tu saṁnyāsināṁ kvacit	12
tyājyaṁ doṣavadityeke karma prāhurmanīṣiṇaḥ yajñadānatapaḥkarma na tyājyamiti cāpare	3	pañcaitāni mahābāho kāraṇāni nibodha me sāṅkhye kṛtānte proktāni siddhaye sarvakarmaṇām	13
niścayaṁ śrṇu me tatra tyāge bharatasattama tyāgo hi puruṣavyāghra trividhaḥ saṁprakīrtitaḥ	4	adhiṣṭhānaṁ tathā kartā kāraṇaṁ ca pṛthagvidham vividhāśca pṛthakceṣṭāḥ daivaṁ caivātra pañcamam	14
yajñadānatapaḥkarma na tyājyaṁ kāryameva tat yajño dānaṁ tapaścaiva pāvanāni manīṣiṇām	5	śarīravānmanobhīryat karma prārabhate naraḥ nyāyāṁ vā viparītaṁ vā pañcaite tasya hetavaḥ	15
etānyapi tu karmāṇi saṅgaṁ tyaktvā phalāni ca kartavyānīti me pārtha niścitaṁ matamuttamam	6	tatraivaṁ sati kartāram ātmānaṁ kevalaṁ tu yaḥ paśyatyakṛtabuddhitvāt na sa paśyati durmatīḥ	16
niyatasya tu saṁnyāsaḥ karmaṇo nopapadyate mohāttasya parityāgaḥ tāmasaḥ parikīrtitaḥ	7	yasya nāhaṅkṛto bhāvaḥ buddhīryasya na lipyate hatvā'pi sa imāṁllokān na hanti na nibadhyate	17
duḥkhamityeva yatkarma kāyakleśabhayāttyajet sa kṛtvā rājasāṁ tyāgam naiva tyāgaphalaṁ labhet	8	jñānaṁ jñeyaṁ parijñātā trividhā karmacodanā kāraṇaṁ karma karteti trividhaḥ karmasaṁgrahaḥ	18
kāryamityeva yatkarma niyataṁ kriyate'rjuna saṅgaṁ tyaktvā phalaṁ caiva sa tyāgaḥ sāttviko mataḥ	9	jñānaṁ karma ca kartā ca tridhaiva guṇabhedataḥ procyate guṇasaṅkhyāne yathāvacchṛṇu tānyapi	19
na dveṣṭyakuśalaṁ karma kuśale nānuṣajjate tyāgī sattvasamāviṣṭaḥ medhāvī chinnaśāyāḥ	10	sarvabhūteṣu yenaikam bhāvamavyayamīkṣate avibhaktaṁ vibhakteṣu tājñānaṁ viddhi sāttvikam	20

<p>pr̥thaktvena tu yajñānam nānābhāvān pr̥thagvidhān vetti sarveṣu bhūteṣu tajñānam viddhi rājasam</p>	21	<p>yayā dharmamadharmaṁ ca kāryaṁ cākāryameva ca ayathāvatprajānāti buddhiḥ sā pārtha rājasī</p>	31
<p>yattu kṛtsnavadekasmin kārye saktamahaitukam atattvārthavadalpaṁ ca tattāmasamudāhṛtam</p>	22	<p>adharmaṁ dharmamiti yā manyate tamasāvṛtā sarvārthānviparītāmśca buddhiḥ sā pārtha tāmasī</p>	32
<p>niyataṁ saṅgarahitam arāgadveṣataḥ kṛtam aphalaprepsunā karma yattatsāttvikamucyate</p>	23	<p>dhṛtyā yayā dhārayate manaḥ prāṇendriyakriyāḥ yogenāvyaabhicāriṇyā dhṛtiḥ sā pārtha sāttvikī</p>	33
<p>yattu kāmeṣunā karma sāhaṅkāreṇa vā punaḥ kriyate bahulāyāsam tadrājasamudāhṛtam</p>	24	<p>yayā tu dharmakāmārthān dhṛtyā dhārayate'rjuna prasaṅgena phalākāṅkṣī dhṛtiḥ sā pārtha rājasī</p>	34
<p>anubandhaṁ kṣayaṁ hiṁsām anapekṣya ca pauruṣam mohādārabhyate karma yattattāmasamucyate</p>	25	<p>yayā svapnaṁ bhayaṁ śokam viśādaṁ madameva ca na vimuñcati durmedhā dhṛtiḥ sā pārtha tāmasī</p>	35
<p>muktasaṅgo'nahaṁvādī dhṛtyutsāhasamanvitaḥ siddhyasiddhyornirvikāraḥ kartā sāttvika ucyate</p>	26	<p>sukhaṁ tvidānīm trividham śṛṇu me bhatararṣabha abhyāsādramate yatra duḥkhāntaṁ ca nigacchati</p>	36
<p>rāgī karmaphalaprepsuḥ lubdho hiṁsātmako'śuciḥ harṣaśokānvitaḥ kartā rājasaḥ parikīrtitaḥ</p>	27	<p>yattadagre viṣamiva pariṇāme'mṛtopamam tatsukhaṁ sāttvikaṁ proktam ātmabuddhiprasādajam</p>	37
<p>ayuktaḥ prākṛtaḥ stabdhaḥ śaṭho naiṣkṛtiko'lasaḥ viśādī dīrghasūtrī ca kartā tāmasa ucyate</p>	28	<p>viṣayendriyasaṁyogāt yattadagre'mṛtopamam pariṇāme viṣamiva tatsukhaṁ rājasaṁ smṛtam</p>	38
<p>buddherbhedaṁ dhṛteścaiva guṇatastrividhaṁ śṛṇu procyamānamaśeṣeṇa pr̥thaktvena dhanañjaya</p>	29	<p>yadagre cānubandhe ca sukhaṁ mohanamātmanaḥ nidrālasyaḥpramādottham tattāmasamudāhṛtam</p>	39
<p>pravṛttiṁ ca nivṛttiṁ ca kāryākārye bhayābhave bandhaṁ mokṣaṁ ca yā vetti buddhiḥ sā pārtha sāttvikī</p>	30	<p>na tadasti pr̥thivyām vā divi deveṣu vā punaḥ sattvaṁ prakṛtijairmuktam yadebhiḥ syātribhirguṇaiḥ</p>	40

om tat sat. śrī kṛṣṇārpaṇamastu.

(Verses 41-78 shall be continued in the next year.)